

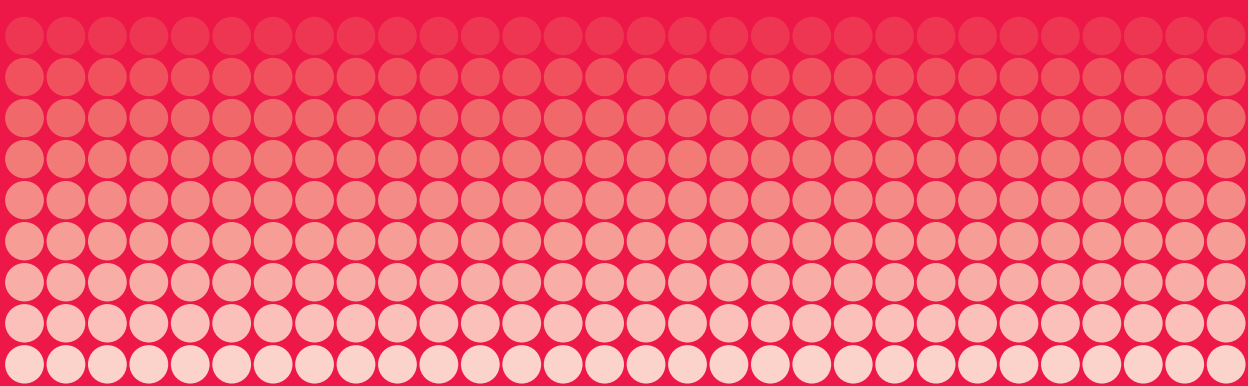
sipri

SIPRI YEARBOOK 2024

Armaments,
Disarmament and
International
Security

Resum en català

STOCKHOLM INTERNATIONAL PEACE RESEARCH INSTITUTE

El SIPRI és un institut internacional independent que es dedica a la recerca sobre conflictes, armaments, control de les armes i desarmament. Fundat el 1966, el SIPRI proporciona, a partir de fonts públiques, dades, anàlisis i recomanacions a autoritats, investigadors, mitjans de comunicació i públic interessat.

L'ANUARI DEL SIPRI

El *SIPRI Yearbook 2024* presenta un recull de dades en àmbits com la despesa militar mundial, les transferències internacionals d'armes, la producció d'armes, les forces nuclears, els conflictes armats i les operacions de pau multilaterals, a més de les anàlisis més actuals d'aspectes importants del control d'armes, la pau i la seguretat internacional.

Aquest quadern resumeix el contingut del *SIPRI Yearbook 2024* i aporta exemples de les dades i les anàlisis que conté.

ÍNDEX

1. Introducció: Estabilitat internacional i seguretat humana el 2023	1
Part I. Conflictes armats i gestió dels conflictes, 2023	
2. Tendències dels conflictes armats	2
3. Operacions de pau multilaterals	4
4. Qüestions temàtiques dels conflictes armats	6
Part II. Despesa militar i armaments, 2023	
5. Despesa militar i evolució en la producció d'armes	8
6. Transferències internacionals d'armes	10
7. Forces nuclears al món	12
Part III. No-prolifерació, control d'armes i desarmament, 2023	
8. Desarmament nuclear, control d'armes i no-prolifерació	14
9. Amenaces químiques, biològiques i sanitàries per a la seguretat	16
10. Control d'armes convencionals i regulació de les armes inhumanes	17
11. Governança internacional de la intel·ligència artificial, el ciberespai i l'espai exterior	18
12. Controls sobre el comerç d'armes i material de doble ús	20
Annexos	22

1. INTRODUCCIÓ: ESTABILITAT INTERNACIONAL I SEGURETAT HUMANA EL 2023

DAN SMITH, DIRECTOR DEL SIPRI

La seguretat mundial es va seguir deteriorant al llarg del 2023, com en l'última dècada. Hi va haver grans conflictes armats a Gaza, Myanmar, Sudan i Ucraïna; la despesa militar va augmentar per novè any consecutiu fins al nivell més alt de la història; van continuar els desequilibris ecològics i el 2023 va ser l'any més calorós almenys dels darrers 174. La intensificació de l'enfrontament entre les grans potències va afectar l'estabilitat internacional. Això fa perillar la iniciativa de les últimes sis dècades per controlar les armes nuclears.

Ordre i desordre mundial

L'actual ordre internacional es va configurar sobretot a finals dels quaranta, després de la Segona Guerra Mundial, quan molts dels actuals estats membres de l'ONU eren colònies d'unes poques potències europees en declivi. El món ha canviat i, tot i que l'ordre internacional ha anat evolucionant, es caracteritza per una notable continuïtat. Les objeccions a com ha de ser l'ordre internacional giren al voltant de la relació entre la legitimitat de les seves regles i normes i la distribució i l'exercici del poder.

L'ordre internacional inclou principis que regeixen i limiten els conflictes armats, però l'eficàcia de la seva aplicació es veu afeblida per la divisió i rivalitat entre les principals potències, així com per l'estructura i les profundes arrels de molts dels conflictes actuals, i les accions dels principals governs i els seus dirigents.

L'objectiu del sistema de l'ONU és proporcionar un marc per a l'ordre internacional. L'ONU es basa en normes, i això fa que

la contradicció —com en la resposta d'Occident a les accions d'Israel a Gaza en comparació amb la condemna clara de l'agressió de Rússia contra Ucraïna— sigui un problema. L'eficàcia de les institucions internacionals i del dret internacional humanitari depèn d'un grau adequat de consens sobre qüestions normatives; si disminueix, també ho fa l'eficàcia de les institucions.

Desenvolupament de l'hàbit de la cooperació

Les ramificacions de la crisi de l'ordre internacional no es resoldran d'una manera fàcil ni ràpida. La crisi climàtica és un àmbit en què es reconeix àmpliament la necessitat d'una acció cooperativa, tot i que els resultats siguin desiguals. La crisi ecològica ofereix opcions per cooperar, però també unes perspectives per almar-se si no s'aborden els problemes. El risc de noves pandèmies és una altra qüestió que requereix amb urgència una acció conjunta, malgrat les altres qüestions que puguin dividir els principals actors. El comerç i la llibertat de navegació són altres qüestions amb profunds interessos comuns. En totes aquestes qüestions, es podria desenvolupar l'hàbit de la cooperació. Reconeixent que la cooperació és l'element clau de la seguretat es podrà trobar una manera perquè l'ordre internacional s'adapti als reptes actuals. ●

2. TENDÈNCIES DELS CONFLICTES ARMATS

Encara que el nombre d'estats que pateixen conflictes armats es va reduir de 55 el 2022 a 52 el 2023, el nombre estimat de víctimes relacionades amb conflictes va passar de 153.100 el 2022 a 170.700 el 2023 i va arribar al nivell més alt des del 2019. El 2023 hi va haver quatre conflictes classificats com a grans conflictes armats (amb 10.000 o més víctimes relacionades aquell any), un més que el 2022: les guerres civils de Myanmar i Sudan i les guerres entre Israel i Hamàs i entre Rússia i Ucraïna. El nombre de conflictes armats d'alta intensitat (amb 1.000-9.999 víctimes relacionades) també va augmentar, de 17 el 2022 a 20 el 2023.

Europa

La guerra entre Rússia i Ucraïna es va perllongar al llarg del 2023, amb un alt cost per als dos bàndols, però la línia del front a l'est i el sud d'Ucraïna gairebé no havia variat a finals d'any. Els atacs aeris russos van continuar i Ucraïna va començar a respondre-hi

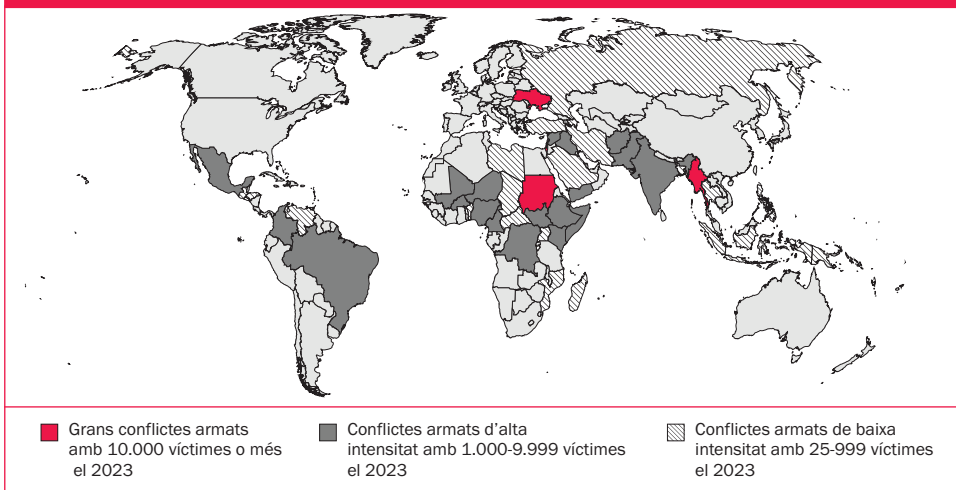
amb la mateixa moneda, tot i que no a la mateixa escala. Ambdós bàndols van rebre municions i armes dels seus aliats. No hi va haver converses de pau formals entre Rússia i Ucraïna, i l'únic èxit diplomàtic digne de menció —la Iniciativa per exportar cereals pel mar Negre del 2022— es va frustrar el 2023. El Tribunal Penal Internacional va intervenir al març dictant ordres de detenció contra el president rus Vladímir Putin i un altre representant rus pel seu paper en la deportació d'infants ucraïnesos.

A diferència de l'estancament a Ucraïna, el setembre del 2023 Azerbaidjan va obtenir una victòria decisiva en el seu llarg conflicte amb Armènia per l'Alt Karabakh.

Orient Mitjà i el nord d'Àfrica

A l'Orient Mitjà i el nord d'Àfrica la inestabilitat era enorme, fins i tot abans de l'atac de Hamàs contra Israel el 7 d'octubre del 2023. Al llarg de l'any van continuar els conflictes armats d'alta intensitat a l'Iraq, Síria i el Iemen. L'estimació de 35.900 víctimes mortals relacionades amb conflictes a

CONFLICTES ARMATS PER NOMBRE ESTIMAT DE VÍCTIMES RELACIONADES, 2023

Nota: Les fronteres utilitzades en aquest mapa no impliquen que el SIPRI les aprovi o accepti.

la regió per al 2023 superava en més del doble l'estimació per al 2022 (16.900), però era inferior a la meitat de l'estimació per al 2018 (75.400).

Israel va respondre als successos del 7 d'octubre —la matança de més de 1.000 civils i més de 350 soldats i policies israelians, i la captura d'uns 240 ostatges— declarant l'estat de guerra per primera vegada des del 1973. A finals d'any, més de 22.000 palestins havien mort en els atacs aeris o les operacions terrestres d'Israel, i els experts internacionals van advertir del creixent risc de fam. Al desembre, Sud-àfrica va demanar al Tribunal Penal Internacional que abordés l'acusació que Israel estava cometent genocidi a Gaza.

La guerra va augmentar encara més les tensions a la regió. Les forces houthis del Iemen van mostrar el seu suport als palestins atacant la navegació comercial al mar Roig, fet que va portar les potències occidentals a enviar vaixells de guerra a la zona per fer front a l'amenaça.

Àfrica subsahariana

L'Àfrica subsahariana va seguir sent la regió amb més conflictes armats, encara que molts de baixa intensitat, amb menys de 1.000 víctimes, i els nivells de violència van fluctuar molt. Va baixar el nombre de víctimes relacionades amb conflictes en diversos països que pateixen conflictes armats d'alta intensitat, com Etiòpia, Nigèria, la República Democràtica del Congo i Sudan del Sud, però es van produir notables augments en les taxes de mortalitat relacionades amb els conflictes en llocs com el Sudan (+537% en comparació amb el 2022), Burkina Faso (+100%) i Somàlia (+28%). Els combats que van esclatar al Sudan el 15 d'abril del 2023 entre forces de generals rivals van desencadenar una crisi humani-

tària i van desembocar en una guerra civil total. Al Sahel, un cop d'estat a Níger i la decisió de Mali d'expulsar les forces de pau de l'ONU van agreujar les tensions regionals.

Amèrica, Àsia i Oceania

Amèrica és l'única regió que no ha patit cap conflicte armat important en el període 2018-23. Els dos països de la regió amb un nombre més alt de víctimes relacionades amb conflictes —Brasil i Mèxic— van haver de fer front a una violència més criminal que política el 2023. La violència relacionada amb les bandes criminals també va augmentar molt a Haití durant l'any.

Tot i la guerra civil a Myanmar, la taxa global de mortalitat relacionada amb els conflictes a Àsia i Oceania es va reduir en més de la meitat entre el 2021 i el 2023, a causa en part del descens continuat de les víctimes relacionades amb conflictes a l'Afganistan després que els talibans recuperessin el poder el 2021.

Processos de pau

El 2023 hi va haver poques oportunitats de pacificació. Al Iemen, l'ONU va començar l'any intentant reprendre una treva entre els houthis i el govern iemenita, i a finals del 2023 les dues parts es van comprometre a elaborar un full de ruta per a un nou alto el foc. A Etiòpia, el govern i el Front d'Alliberament del Poble de Tigre van treballar en l'aplicació del seu alto el foc de novembre del 2022 amb el suport d'una petita missió d'observació de la Unió Africana. D'altra banda, a Colòmbia, el govern va aconseguir avenços en una iniciativa de pau amb diversos grups armats. ●

3. OPERACIONS DE PAU MULTILATERALS

El 2023 hi va haver 63 operacions de pau multilaterals, una més que el 2022. Tres van començar el 2023: la Missió de la Unió Europea a Armènia (EUMA), la Missió d'Associació de la UE a la República de Moldàvia (EUPM Moldova) i la Missió de la Comunitat per al Desenvolupament de l'Àfrica meridional a la República Democràtica del Congo (SAMIDRC). Quatre van finalitzar el 2023: la missió d'Estabilització Integrada Multidimensional de l'ONU a Mali (MINUSMA), la Missió Integrada de l'ONU d'Assistència a la Transició al Sudan (UNITAMS), la Força Regional de la Comunitat Africana Oriental a la República Democràtica del Congo (EACRF-DRC) i la Missió Militar d'Observació de la Unió Africana a la República Centreafricana (MOUACA).

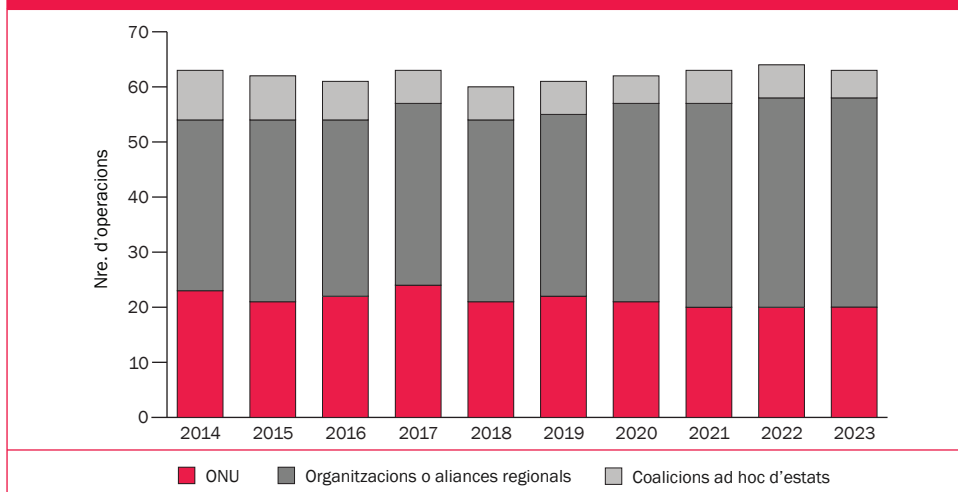
El nombre d'efectius desplegats en operacions de pau multilaterals al món va caure un 13%, de 114.984 el desembre del 2022 a 100.568 el desembre del 2023. Aquest va ser

el descens anual més alt i el nombre d'efectius desplegats més baix de la dècada 2014-23. El descens el 2023 es va deure sobretot a les reduccions a l'Àfrica subsahariana, on hi ha desplegada la major part del personal d'operacions de pau.

L'ONU va seguir sent la principal organització que va desplegar operacions de pau multilaterals, amb prop d'un terç de les operacions i el 67% del personal desplegat el desembre del 2023. Amb tot, la majoria de les operacions de pau van ser desplegades per organitzacions i aliances regionals, amb 38 operacions de pau multilaterals el 2023, el mateix nombre que el 2022. Les coalicions ad hoc d'estats van dur a terme cinc operacions de pau multilaterals el 2023, una menys que el 2022. A més, el 2023 hi va haver altres operacions multilaterals l'objectiu de les quals era contribuir a la seguretat i l'estabilitat, però que el SIPRI no va classificar com a operacions de pau multilaterals.

El 2023, 45 membres del personal internacional i 15 del personal local van morir en

NOMBRE D'OPERACIONS DE PAU MULTILATERALS, PER TIPUS D'ORGANITZACIÓ QUE LES DUU A TERME, 2014-23

NOMBRE D'OPERACIONS DE PAU MULTILATERALS I PERSONAL DESPLEGAT PER REGIÓ I TIPUS D'ORGANITZACIÓ, 2023

Organització a càrrec	Amèrica	Àsia i Oceania	Europa	Orient Mitjà i nord d'Àfrica	Àfrica subsahariana	Món
Operacions	3	3	19	14	24	63
ONU	2	2	2	7	7	20
Organització o aliança regional	1	0	14	6	17	38
Coalició ad hoc	0	1	3	1	0	5
Personal	377	321	9.215	14.283	76.372	100.568
ONU	357	311	1.016	12.433	53.526	67.643
Organització o aliança regional	20	..	7.059	684	22.846	30.609
Coalició ad hoc	..	10	1.140	1.166	..	2.316

.. = no aplicable.

Nota: El nombre d'operacions actives cobreix l'any 2023, incloses les operacions tancades durant l'any. Les xifres de personal són del 31 de desembre de 2023.

acte de servei en operacions de pau multilaterals de l'ONU, xifres que van suposar 41 víctimes menys que el 2022 i el nombre més baix entre el personal de manteniment de la pau de l'ONU de la dècada 2014-23.

El canviant panorama de les operacions de pau

El 2023 van subsistir tres tendències relacionades amb les operacions de pau multilaterals: 1) les tensions geopolítiques més generals van seguir afectant el consens polític sobre la gestió dels conflictes armats, i al Consell de Seguretat de l'ONU i al Consell de Pau i Seguretat de la UA va ser complicat arribar a acords sobre noves operacions o sobre ajustos dels mandats de les operacions existents; 2) va créixer el descontentament amb les operacions de pau, fet que va generar debats als països receptors sobre la seva eficàcia i valor, i 3) en els últims anys s'han reduït les operacions dirigides per l'ONU i han augmentat les desplegades per organitzacions regionals.

Aquestes tendències anuncien quatre fenòmens: 1) la polarització i la manca de consens al Consell de Seguretat de l'ONU i als fòrums regionals estan provocant la inacció de la comunitat internacional en la gestió dels conflictes; 2) el creixent ús d'empreses militars i de seguretat privades i d'operacions ad hoc o bilaterals en la gestió de conflictes, com a alternativa a les operacions de pau multilaterals, indica que la gestió de conflictes s'està fragmentant; 3) la presa de decisions i l'aplicació en la gestió de conflictes semblen allunyar-se de les institucions, i això vol dir que es desenvolupen cada vegada més fora dels marcs institucionals, i 4) sembla que les iniciatives per restaurar i mantenir la pau tendeixen a regir-se cada cop més per aspectes militars i de seguretat. Aquests esdeveniments podrien arribar a capgirar el panorama de les operacions de pau multilaterals. ●

4. QÜESTIONS TEMÀTIQUES DELS CONFLICTES ARMATS

Els conflictes armats solen ser complexos: enfronten múltiples grups armats i les grans potències i els actors regionals utilitzen forces subsidiàries. El 2023 aquesta complexitat es va poder comprovar en el paper exercit pel grup Wagner i altres empreses militars i de seguretat privades russes en conflictes armats, en la inseguretat alimentària com a conseqüència i causa de conflictes armats i en els vincles entre canvi climàtic, conflicte i inseguretat al Iemen.

El Grup Wagner

Un dels trets principals dels conflictes armats dels últims anys ha estat el ràpid creixement mundial d'empreses com el grup Wagner, que té clars vincles amb el govern rus i unes fortunes que van experimentar una trajectòria impressionant el 2023. Les victòries de Wagner a Ucraïna en els primers mesos de l'any es van cobrar un gran preu en víctimes amb l'enviament al front d'un gran nombre de convictees reclutats per lluitar en intenses batalles. El juny del 2023, el govern rus va formalitzar la participació d'unitats irregulars i de les denominades voluntàries —incloses les vinculades a Wagner— a la guerra d'Ucraïna amb l'ordre d'integrar-les al Ministeri de Defensa. El cap de Wagner, Ievgueni Prigojin, s'hi va negar i va instigar una efimera rebel·lió armada a finals de juny, el primer aixecament armat a Rússia en tres dècades.

El 24 de juny, tropes i tancs de Wagner van avançar cap a Rússia des del camp de batalla d'Ucraïna: una columna es va dirigir cap a la ciutat de Rostov del Don i una altra cap a Moscou. La rebel·lió es va avortar ràpidament després que s'arribés a un acord perquè Prigojin i el seu personal es

traslladessin a la veïna Bielorússia. Al cap de dos mesos Prigojin va morir a causa d'una explosió en el seu avió privat. Posteriorment, l'Estat rus va passar a controlar més obertament les activitats paramilitars de Wagner.

En un intent per frenar la creixent influència mundial de Wagner, el 2023 la Unió Europea, el Regne Unit i els EUA van reforçar les seves sancions coercitives unilaterals dirigides al personal clau del grup i a entitats vinculades.

Inseguretat alimentària

La relació entre els sistemes alimentaris, els conflictes violents i la pau és una preocupació mundial de primer ordre. Tres conflictes van afectar els nivells mundials de seguretat alimentària el 2023: la guerra entre Rússia i Ucraïna, la guerra civil al Sudan i la guerra entre Israel i Hamàs.

La guerra a Ucraïna va seguir devastant la producció agrícola i va afectar el subministrament mundial d'aliments. Amb tot, malgrat que el juliol del 2023 Rússia es va retirar de la Iniciativa per exportar cereals pel mar Negre del 2022, les xarxes logístiques i els corredors de transport alternatius van permetre que a finals del 2023 les exportacions ucraïneses de productes agrícoles gairebé arribessin als nivells anteriors a la invasió.

El Sudan va patir un fort augment de la inseguretat alimentària el 2023 pel conflicte armat, el declivi econòmic i la inflació dels preus dels aliments, i alhora un important descens de l'ajuda. A més, els refugiats de la guerra civil van alterar la seguretat alimentària en altres països, com el Sudan del Sud.

La guerra entre Israel i Hamàs, per la seva banda, va causar danys generalitzats en els sistemes alimentaris dels Territoris

EL GRUP WAGNER A ÀFRICA

A principis del 2023, el grup Wagner disposava de diversos milers d'efectius al continent africà. A canvi d'ajuda militar als règims que lluiten contra grups rebels i insurgents a la República Centreafricana i Mali, així com als cabdills o les milícies implicades en guerres civils a Líbia i al Sudan, Wagner es va assegurar en aquests països l'accés a recursos naturals de gran valor. A finals d'any, però, la marca Wagner a Àfrica havia començat a decaure enmig de la creació d'un nou "Africa Corps" per vehicular el compromís rus amb el continent i l'ascens d'altres empreses militars i de seguretat privades encarregades d'agafar el relleu d'algunes de les operacions de Wagner a Àfrica.

Palestins Ocupats, i la fam va amenaçar d'enfonsar Gaza.

Mentre que la inseguretat alimentària va augmentar arreu del món el 2023, el nombre de persones que la pateixen a l'Amèrica Llatina va disminuir, tot i que la situació en alguns països de la regió, com ara Haití, va empitjorar. La millora general de la seguretat alimentària a la regió es pot atribuir a l'evolució positiva del mercat laboral i a l'eficàcia de les polítiques de protecció social. Amb tot, la creixent violència a l'Amèrica Llatina podria estroncar aquesta fita. Reforçar els sistemes alimentaris i fer-los més equitatius i sostenibles, per exemple reduint la degradació mediambiental i prenent mesures per contrarestar el canvi climàtic, és primordial per trencar el vincle perjudicial entre inseguretat alimentària i conflicte.

Clima i seguretat al Iemen

L'actual crisi climàtica repercuteix en la pau i la seguretat, sobretot en països fràgils i afectats per conflictes, com el Iemen. La guerra civil ha incrementat la vulnerabilitat

socioeconòmica de la seva població, mentre que el canvi climàtic ha agreujat el risc de sequeres i inundacions que pertorben una producció agrícola fonamental. La inseguretat alimentària va empitjorar el 2023: uns 17 milions de persones, més del 53% de la població, van patir inseguretat alimentària aguda. Les dificultats socioeconòmiques agreujades pel canvi climàtic i el conflicte armat han perjudicat la seguretat alimentària i els mitjans de subsistència i han afectat de manera desproporcionada les dones iemenites.

El llarg conflicte armat va ser un dels grans factors rere el desplaçament al Iemen el 2023, i els episodis meteorològics extrems van intensificar la vulnerabilitat de les poblacions desplaçades. El canvi climàtic ha agreujat el risc de conflictes per la terra i l'aigua, dos recursos vitals: el 2023, les parts en conflicte van seguir atacant infraestructures hídriques i van intentar controlar les poblacions locals en territoris en disputa prenent el control de cultius, pesqueries i pastures. Moltes de les disputes intercomunitàries, en les quals estan implicades milícies tribals, són per la terra i l'aigua, també per projectes de regadiu alimentats per aigües subterrànies, molt rendibles econòmicament.

Els esforços humanitaris i de consolidació de la pau poden contribuir a augmentar la resiliència climàtica si es dissenyen i executen amb cura i les solucions tenen en compte els futurs impactes climàtics i la vulnerabilitat de la població al canvi climàtic. Al Iemen, però, això requerirà abans que res un alto el foc i l'estabilització política. ●

5. DESPESA MILITAR I EVOLUCIÓ EN LA PRODUCCIÓ D'ARMES

La despesa militar mundial estimada va augmentar per novè any consecutiu el 2023, fins a superar els 2,4 bilions de dòlars, impulsada per la guerra entre Rússia i Ucraïna i tensions geopolítiques més àmplies. Malgrat el consegüent creixement de la demanda d'armes i dels continus esforços per satisfer-la, les empreses d'armes han tingut dificultats per augmentar-ne la producció.

L'augment del 6,8% de la despesa militar total el 2023 va ser la més gran des del 2009 i va elevar la despesa mundial estimada al nivell més alt registrat pel SIPRI. Com a conseqüència, la càrrega militar mundial —despesa militar en proporció al producte interior brut (PIB) mundial— va augmentar fins al 2,3%. Els governs van destinar una mitjana del 6,9% dels pressupostos a l'exèrcit (306 dòlars per persona). La despesa militar estimada va augmentar a les cinc regions geogràfiques per primera vegada des del 2009. Els països africans són els que més han augmentat la despesa (un 22% el 2023), mentre que l'increment més baix s'ha produït a Amèrica (2,2%).

Els Estats Units continuen sent, amb diferència, el país del món que més gasta en armament. La despesa dels EUA de 916.000 milions de dòlars va ser superior a la despesa combinada dels altres 9 països que figuren entre els 10 que més gasten, i 3,1 vegades més gran que el del segon país que més gasta, la Xina. La tendència a l'augment de la despesa militar entre els estats europeus en resposta a la invasió russa a gran escala d'Ucraïna va guanyar força el 2023: 39 dels 43 països europeus van augmentar la despesa militar. L'augment del 16% de la despesa total europea es va deure a un increment del 51% de la despesa ucraïnesa i del 24% de la russa, i al fet que 10 dels 28 membres europeus de

DESPESA MILITAR MUNDIAL, 2023

Regió	Despesa (mm\$)	Variació (%) 2022-23
<i>Àfrica</i>	51,6	22
Nord d'Àfrica	28,5	38
Àfrica subsahariana	23,1	8,9
<i>Amèrica</i>	1.009	2,2
Amèrica Central i Carib	14,7	-0,4
Amèrica del Nord	943	2,4
Amèrica del Sud	50,7	-0,3
<i>Àsia i Oceania</i>	595	4,4
Àsia Central	1,8	-5,3
Est asiàtic	411	6,2
Oceania	35,5	-0,9
Sud asiàtic	98,2	2,2
Sud-est asiàtic	47,8	-1,6
<i>Europa</i>	588	16
Europa Central i Occidental	407	10
Europa de l'Est	181	31
<i>Orient Mitjà</i>	(200)	9,0
Total mundial	2.443	6,8

() = estimació incerta.

Nota: Xifres de despesa en dòlars EUA, a preus i tipus de canvi corrents. Les variacions són en termes reals, basades en dòlars EUA constants (2022).

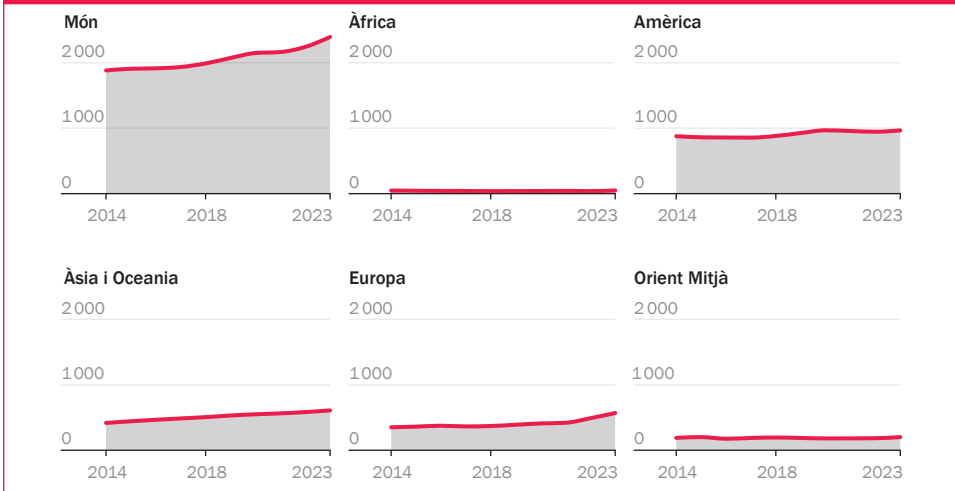
l'OTAN van assolir o superar l'objectiu de despesa del 2% del PIB el 2023, la xifra més alta des que es va fixar l'objectiu l'any 2014.

A Àsia i Oceania, la despesa militar estimada va augmentar per 34è any consecutiu. La meitat del total regional va correspondre a la despesa xinesa, que va augmentar un 6% el 2023, fins als 296.000 milions de dòlars. La despesa xinesa va influir en les decisions de despesa dels països veïns i de la regió: al Japó, per exemple, la despesa va augmentar un 11%, l'increment interanual més alt de la despesa des del 1972.

S'estima que la despesa militar a l'Orient Mitjà creixerà un 9% el 2023, amb augments als tres països que més gasten a la regió:

CÀRREGA MILITAR, PER REGIÓ, 2014-23

Nota: Les xifres s'expressen en milers de milions de dòlars constants (2022).

l'Àrabia Saudita, Israel i Turquia. La guerra entre Israel i Hamàs va ser el principal factor rere l'augment del 24% de la despesa militar israeliana.

El Top 100 del SIPRI

Els ingressos per la venda d'armes de les 100 empreses més grans d'armes i serveis militars —el Top 100 del SIPRI— van caure un 3,5% el 2022 (l'any més recent amb dades disponibles), fins als 597.000 milions de dòlars. Aquest descens es va deure sobretot a la disminució general dels ingressos per la venda d'armes de les empreses dels EUA i Rússia, però els EUA van seguir dominant la classificació, amb 42 empreses i uns ingressos de 302.000 milions de dòlars. A causa de la manca de dades, només es van incloure dues empreses russes en el Top 100 del 2022, amb uns ingressos de 20.800 milions de dòlars, un 12% menys que el 2021. Aquest descens es pot deure al retard en els pagaments pel lliurament d'armes i al fet que les empreses s'han centrat en el recondicament i no en noves produccions.

L'impacte de la guerra entre Rússia i Ucraïna en la producció d'armes

Tot i les sancions i restriccions comercials d'Occident, Rússia ha pogut importar components (per exemple, microxips) per augmentar la seva producció d'armes en resposta a l'augment de la demanda. Quan Rússia no va poder obtenir components occidentals de manera indirecta, va recórrer a alternatives xineses. Per satisfer les seves necessitats bèl·liques, Ucraïna va iniciar col·laboracions internacionals amb empreses europees i nord-americanes.

El desequilibri entre l'augment de la demanda d'armes i la caiguda dels ingressos per la venda d'armes del Top 100 posa de manifest el llarg lapse de temps que transcorre entre la demanda inicial d'armes i el posterior augment de la producció i lliurament per part de les empreses. Mentre que les empreses europees i nord-americanes han tingut dificultats per traduir l'augment de la demanda en ingressos, moltes empreses d'Àsia i l'Orient Mitjà —com les de Corea del Sud i Turquia— semblen haver superat aquestes dificultats. ●

6. TRANSFERÈNCIES INTERNACIONALS D'ARMES

El volum de les transferències internacionals de grans armes en el quinquenni 2019-23 va ser un 3,3% inferior al de 2014-18 i un 3,2% superior al de 2009-13. Els volums de les transferències d'armes en aquests períodes van ser dels més alts des del final de la guerra freda, però vora un 35% inferiors als períodes de més transferències durant la guerra freda.

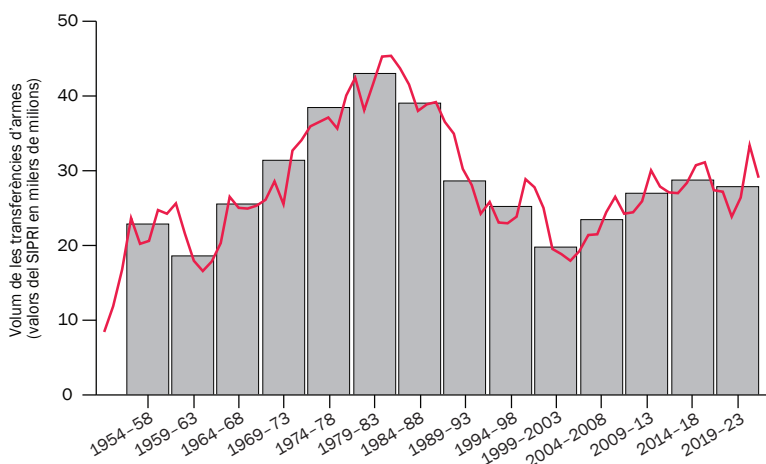
Quan un estat compra armes, sovint a proveïdors estrangers, ho fa empès per conflictes armats i tensions polítiques. L'augment d'aquests factors a la majoria de les regions —en especial Europa— probablement farà que la demanda de grans armes es mantingui o augmenti, sobretot per transferències internacionals. Les armes d'atac terrestre de llarg abast, com ara míssils i avions de combat avançats, i míssils i avions armats sense tripulació, molt més senzills i barats, encara són una part important de les transferències de grans armes.

Proveïdors de grans armes

El SIPRI ha identificat 66 estats com a exportadors de grans armes el 2019-23, però la majoria són exportadors menors. Els 25 proveïdors més grans van representar el 98% del volum de les exportacions, i els primers cinc —EUA, França, Rússia, la Xina i Alemanya— el 76%. En els últims anys, la quota dels EUA sobre les exportacions mundials ha augmentat i la de Rússia ha disminuït. El 2019-23, les exportacions d'armes dels EUA van ser un 17% superiors a les de 2014-18 i la seva quota mundial va augmentar del 34% al 42%. En canvi, les exportacions russes van disminuir un 53% i la seva quota mundial va caure del 21% a l'11%. Les exportacions de França van augmentar un 47% entre 2014-18 i 2019-23, i ha passat a ser el segon exportador de grans armes el 2019-23.

Els plans coneguts per a futurs subministraments de grans armes indiquen clarament que els EUA seguiran sent el major exportador en els pròxims anys i que

TENDÈNCIA EN LES TRANSFERÈNCIES DE GRANS ARMES, 1954-2023

Nota: El gràfic de barres mostra el volum anual mitjà de les transferències d'armes durant períodes quinquennals i el gràfic de línies mostra els totals anuals.

PRINCIPALS EXPORTADORS I IMPORTADORS DE GRANS ARMES, 2019-23

Exportador	Proporció mundial (%)	Importador	Proporció mundial (%)
1 EUA	42	1 Índia	9,8
2 França	11	2 Aràbia Saudita	8,4
3 Rússia	11	3 Qatar	7,6
4 Xina	5,8	4 Ucraïna	4,9
5 Alemanya	5,6	5 Pakistan	4,3
6 Itàlia	4,3	6 Japó	4,1
7 Regne Unit	3,7	7 Egipte	4,0
8 Espanya	2,7	8 Austràlia	3,7
9 Israel	2,4	9 Corea del Sud	3,1
10 Corea del Sud	2,0	10 Xina	2,9

França consolidarà la segona posició. També que és molt possible que les exportacions d'armes de Rússia segueixin a la baixa, i que les d'alguns dels altres 10 principals exportadors actuals es mantinguin o augmentin.

Receptors de grans armes

El SIPRI ha identificat 170 estats com a importadors de grans armes el 2019-23. Els cinc més grans van ser l'Índia, l'Aràbia Saudita, Qatar, Ucraïna i el Pakistan, en conjunt el 35% de les importacions d'armes. La regió que va rebre més volums d'importacions de grans armes el 2019-23 va ser Àsia i Oceania (37%), seguida de l'Orient Mitjà (30%), Europa (21%), Amèrica (5,7%) i Àfrica (4,3%). Entre 2014-18 i 2019-23, l'entrada d'armes a Europa va augmentar un 94%, mentre que a les altres regions geogràfiques va disminuir: Àfrica (-52%), Àsia i Oceania (-12%), Orient Mitjà (-12%) i Amèrica (-7,2%).

La majoria dels 170 importadors estan directament implicats en conflictes armats o tensions amb altres estats en què les grans armes importades juguen un paper important. Així mateix, molts dels exportadors

IMPORTACIONS DE GRANS ARMES, PER REGIÓ

Regió receptora	Proporció mundial (%), 2019-23	Variació (%) del volum d'importacions de 2014-18 a 2019-23
Àfrica	4,3	-52
Amèrica	5,7	-7,2
Àsia i Oceania	37	-12
Europa	21	94
Orient Mitjà	30	-12

són participants o parts interessades directes com a mínim en alguns dels conflictes i tensions, fet que explica en part per què estan disposats a subministrar armes, fins i tot quan aquest subministrament sembla que contradiu les seves polítiques oficials d'exportació d'armes. També cal destacar que, per a la majoria dels proveïdors, les exportacions d'armament només representen una petita part del valor financer de les seves exportacions.

El valor financer de les exportacions d'armes dels estats

Encara que les dades del SIPRI sobre transferències d'armes no en representen el valor financer, molts estats publiquen xifres sobre el valor financer de les seves exportacions. A partir d'aquestes dades, el SIPRI calcula que el valor total del comerç d'armes el 2022 va ser d'almenys 138.000 milions de dòlars (el darrer any amb dades disponibles). Aquesta xifra representa menys del 0,5% del valor total del comerç internacional mundial el 2022. ●

7. FORCES NUCLEARS AL MÓN

A inicis del 2024, nou estats —EUA, Rússia, el Regne Unit, França, la Xina, l'Índia, el Pakistan, Corea del Nord i Israel— posseïen aproximadament 12.121 armes nuclears, de les quals 9.585 es considera que podrien estar operatives. S'estima que 3.904 d'aquestes ogives es van desplegar amb forces operatives, entre les quals unes 2.100 que es van mantenir en estat d'alerta operativa alta, unes 100 més que l'any anterior.

Arsenals nuclears

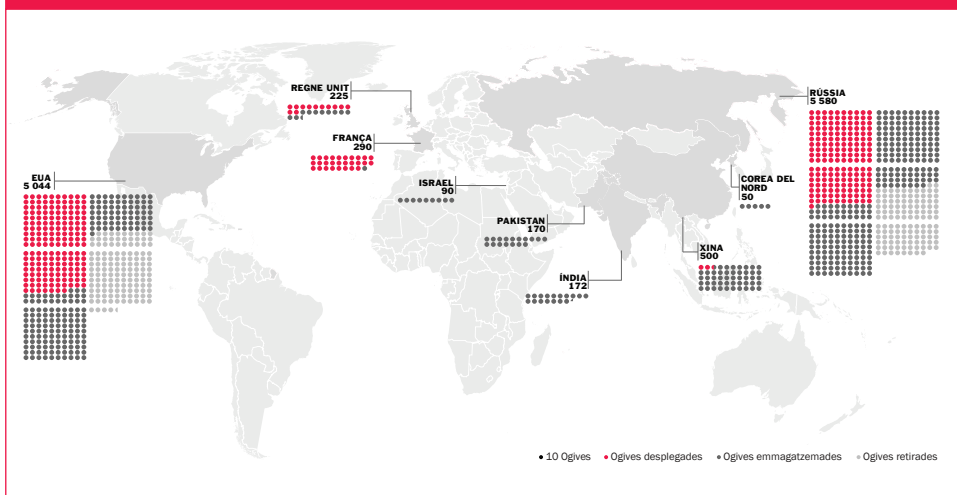
En general, el nombre d'ogives nuclears al món continua disminuint, però això es deu sobretot al desmantellament rus i estatunidenc de les ogives retirades. Les reduccions globals d'ogives operatives semblen haver-se estancat i el nombre torna a augmentar. Els Estats Units i Rússia, que junts representen gairebé el 90% de les armes nuclears, tenen en marxa extensos i costosos programes per substituir i modernitzar les seves ogives nuclears, els sistemes vectors balístics, aeris i submarins, així com les

seves instal·lacions de producció d'armes nuclears. En particular, el 2023 Rússia va afirmar que havia desplegat armes nuclears en territori bielorús.

La Xina es troba enmig d'una important modernització i expansió del seu arsenal nuclear i podria haver desplegat un petit nombre dels seus caps nuclears el 2023. Es preveu que les seves reserves nuclears segueixin creixent en la pròxima dècada i algunes projeccions indiquen que podria desplegar almenys tants míssils intercontinentals com Rússia o els EUA en aquest període. Així i tot, es preveu que les reserves xineses de caps nuclears segueixin sent inferiors a les de qualsevol d'aquests dos estats.

Tots els altres estats amb armes nuclears estan desenvolupant o desplegant nous sistemes d'armes o han anunciat la intenció de fer-ho. L'Índia i el Pakistan també semblen estar augmentant la mida dels seus arsenals nuclears, i el Regne Unit preveu augmentar les seves reserves. El programa nuclear militar de Corea del Nord segueix sent fonamental en la seva estratègia de segure-

RESERVES MUNDIALS D'ARMES NUCLEARS, GENER 2024

Nota: Les fronteres utilitzades en aquest mapa no impliquen que el SIPRI les aprovi o accepti.

RESERVES MUNDIALS DE MATERIALS FÍSSILS, 2023

La matèria primera de les armes nuclears és el material fissil, sigui urani altament enriquit (UAE) o plutoni separat. Els EUA, França, el Pakistan, Rússia, el Regne Unit i la Xina, han produït UAE i plutoni per a ús en armes nuclears; i l'Índia i Israel han produït principalment plutoni. Corea del Nord ha produït plutoni per a ús en armes nuclears, però es creu que també produeix UAE per a armes nuclears. Tots els estats que disposen d'una indústria nuclear civil tenen capacitat per produir materials fissils.

El Grup Internacional sobre Materials Fissils recull informació sobre els estocs mundials de materials fissils.

Estocs mundials (tones), 2023

<i>Urani altament enriquit</i>	1.245
En/disponible per a armes	1.100
No disponible directament per a armes	
No salvaguardat	135
Salvaguardat/supervisat	10
<i>Plutoni separat</i>	555
En/disponible per a armes	140
No disponible directament per a armes	
No salvaguardat	260
Salvaguardat/supervisat	155

Nota: Les xifres, com que estan arrodonides, és possible que no coincideixin amb els totals.

tat i pot haver acoblat fins a 50 armes nuclears i en podria fabricar més. Israel segueix amb la seva tradicional política d'ambigüïtat nuclear, cosa que genera una gran incertesa sobre el nombre i les característiques de les seves armes nuclears.

Nivells baixos de transparència

La disponibilitat d'informació fiable sobre l'estat dels arsenals nuclears i les capacitats dels estats que tenen armes nuclears varia molt. En alguns casos, les estimacions es poden basar en la quantitat de material fissil —plutoni i urani altament enriquit— que es

FORCES NUCLEARS AL MÓN, GENER 2024

País	Existències militars ^a		Inventari total ^c
	Desplegat ^b	Total	
EUA	1.770	3.708	5.044
Rússia	1.710	4.380	5.580
Regne Unit	120	225	225
França	280	290	290
Xina	24	500	500
Índia	–	172	172
Pakistan	–	170	170
Corea del Nord	–	50	50
Israel	–	90	90
Total	3.904	9.585	12.121

– = zero o valor insignificant.

Notes: Totes les estimacions són aproximades. El SIPRI revisa les seves dades sobre forces nuclears mundials cada any a partir de nova informació i actualitzacions d'avaluacions anteriors. Els països estan ordenats per la data del primer assaig nuclear de què es té constància, però no hi ha proves concloents de fonts obertes que Israel n'hagi dut a terme.

^a “Arsenal militar”: totes les ogives desplegades, així com les ogives que hi ha al magatzem central i que es podrien desplegar després d'una certa preparació.

^b “Ogives desplegades”: són les col·locades en míssils o situades en bases amb forces operatives. Les xifres desplegades de Rússia i els EUA corresponen necessàriament a les de les seves declaracions més recents en virtut del Tractat per a la reducció d'armes estratègiques ofensives (Nou START) del 2010 a causa de les regles de recompte del tractat. Rússia i els EUA ja no publiquen xifres globals de les forces nuclears estratègiques limitades pel tractat.

^c “Inventari total”: inclou les ogives emmagatzemades més les ogives retirades a l'espera de ser desmantellades.

creu que ha produït un país i en observacions de forces balístiques. ●

8. DESARMAMENT NUCLEAR, CONTROL D'ARMES I NO-PROLIFERACIÓ

La dinàmica al voltant del desarmament nuclear, el control d'armes i la no-prolifera-ció és cada vegada més complexa. No sembla gaire probable que les principals parts interessades acceptin desvincular les qüestions nuclears del context geopolític més ampli i frenar la creixent onada de riscos nuclears.

La guerra a Ucraïna va seguir alterant el compromís bilateral i multilateral sobre el control d'armes nuclears el 2023. Encara que Rússia va reiterar la importància dels acords i compromisos de control d'armes al llarg de l'any, es va allunyar dels existents, adduint el context estratègic, en particular el suport militar dels EUA a Ucraïna. Tot i que es va avançar una mica en altres àmbits, com les converses entre la Xina i els EUA, en general la guerra va reduir les oportunitats de sortir de l'estancament en què es troba des de fa temps el control d'armes nuclears i capgirar la tendència preocupant dels estats amb armes nuclears a desenvolupar i desplegar nous sistemes d'armament.

Atacs contra instal·lacions nuclears ucraïneses

Els continus atacs de Rússia contra infraestructures crítiques a Ucraïna van agreujar els problemes relatius a la seguretat nuclear i les salvaguardes el 2023. Les pertorbacions freqüents de la xarxa elèctrica ucraïnesa arran d'aquests atacs van posar a prova les centrals nuclears, mentre que la destrucció de la presa de Kakhovka al juny va amenaçar el subministrament d'aigua per refrigerar la central nuclear de Zaporíjia i va requerir una solució provisional. L'Agència Internacional de l'Energia Atòmica

(AIEA) va mantenir una presència constant a Ucraïna al llarg del 2023. Basant-se en els seus “set pilars indispensables de seguretat nuclear”, l'AIEA també va formular i va començar a aplicar “cinc principis concrets” per protegir la central de Zaporíjia.

Empitjorament de les relacions estratègiques entre Rússia i els EUA

El control bilateral d'armes entre Rússia i els EUA va empitjorar molt el febrer del 2023, quan Rússia va suspendre la seva adhesió al Tractat per a la reducció d'armes estratègiques ofensives (Nou START) del 2010, després que els EUA concloguessin al gener que ja no podien certificar que Rússia complís certs termes del tractat, sobretot per la negativa russa a permetre la represa de les inspeccions in situ dels seus emplaçaments vinculats a les armes nuclears. Els esforços per tornar a la diplomàcia —com ara un marc de control d'armes posterior al nou START— es van estancar per les reticències russes a “compartimentar” les discussions nuclears de temes més amplis. Al novembre, Rússia va retirar la seva ratificació del Tractat de prohibició completa dels assajos nuclears (TCPEN), al·legant “un desequilibri” amb els EUA, que no ha ratificat el tractat des que es va obrir a la signatura el 1996. Amb tot, Rússia va confirmar que seguiria sent signatària i continuaria participant en els treballs de l'Organització del Tractat de Prohibició Completa dels Assajos nuclears (OTPCEN).

L'Iran i el Pla Integral d'Acció Conjunta

Els esdeveniments a Ucraïna i altres llocs també enfosqueixen els esforços per reactivar el Pla Integral d'Acció conjunta (JCPOA) sobre el programa nuclear iranià. Les transferències a Rússia de vehicles

COMPROMÍS ESTRATÈGIC XINA-EUA

A falta d'avanços en el control d'armes entre Rússia i els EUA (posseïdors dels arsenals més grans d'armes nuclears), la Xina va mostrar poc interès en el control bilateral o trilateral d'armaments, però la visita a Pequín el juny del 2023 del secretari d'Estat nord-americà, Antony Blinken, va semblar que obria un espai per al diàleg sobre una sèrie de qüestions, amb l'esperança nord-americana d'incloure-hi més endavant el control d'armes. A finals d'any, ambdues parts van acordar de reprendre la comunicació entre militars i reforçar el diàleg i la cooperació en diversos àmbits clau de la seguretat, com el control d'armes i la no-prolifерació.

aeris no tripulats iranians van seguir espantant les relacions amb Occident. Això va portar França, Alemanya i el Regne Unit a ampliar les seves sancions a les exportacions d'armes de l'Iran, fins i tot després que expirés l'embargament d'armes de l'ONU l'octubre del 2023. Al principi, un acord bilateral informal entre l'Iran i els EUA al juny va semblar que rebaixava les tensions i reduïa el risc de conflicte. Va contribuir a una cooperació més gran de l'Iran amb l'AIEA i va afavorir que els EUA descongelessin actius iranians, però l'inici de la guerra entre Israel i Hamàs a l'octubre va trastocar l'acord, i els atacs de grups amb suport iranià contra forces nord-americanes a l'Iraq i Síria aparentment van posar fi als esforços diplomàtics entre l'Iran i els EUA. La guerra també va perjudicar els intents d'implicar Israel en la Conferència sobre la creació a l'Orient Mitjà d'una zona lliure d'armes nuclears i altres armes de destrucció massiva, que segueix sent difícil donada la llarga política d'ambigüitat nuclear d'Israel.

El cicle de revisió del TNP

El cicle abreujat de revisió del Tractat de no-prolifерació (TNP) del 1968 va començar amb la sessió el juliol del 2023 d'un grup de treball sobre el reforçament del procés de revisió, i la primera sessió, a l'agost, del comitè preparatori de la Conferència de Revisió del 2026. El grup de treball no va aconseguir el consens, i les propostes per millorar la transparència i la rendició de comptes en matèria de desarmament nuclear van dividir els estats que no tenen armes nuclears i els cinc que sí segons el TNP (EUA, França, Regne Unit, Rússia i Xina). Mentrestant, les discussions al comitè preparatori van reprendre molts dels debats de l'anterior Conferència de Revisió, com ara la manca d'avanços en matèria de desarmament nuclear i la guerra entre Rússia i Ucraïna. Les maniobres d'obstrucció d'alguns estats a la sala de conferències van afegir una altra capa d'incertesa a un cicle de revisió ja de per si tens.

El Tractat sobre la prohibició de les armes nuclears

La segona reunió d'estats part en el Tractat sobre la prohibició de les armes nuclears (TPAN) del 2017 va adoptar dos documents: un paquet de decisions pràctiques i una declaració política que destacava l'augment dels riscos nuclears i condemnava els acords d'ús compartit d'elements nuclears. La reunió també va establir un nou procés consultiu entre sessions sobre les preocupacions de seguretat dels estats en el marc del TPAN, amb l'objectiu de "qüestionar el paradigma de seguretat basat en la dissuasió nuclear". Malgrat aquests avanços, cap estat amb armes nuclears encara no ha participat en el procés del TPAN. ●

9. AMENACES QUÍMIQUES, BIOLÒGIQUES I SANITÀRIES PER A LA SEGURETAT

El 2023, els procediments en els principals fòrums internacionals sobre la prevenció de la guerra química i biològica es van caracteritzar per l'obstrucció i la desinformació a càrrec d'uns pocs estats, fet que contrasta amb alguns èxits en l'àmbit de la seguretat sanitària.

Control d'armes químiques

Les investigacions de l'Organització per a la Prohibició de les Armes Químiques (OPAQ) sobre l'ús d'armes químiques a Síria van continuar el 2023 enmig dels continus esforços d'alguns actors per obstaculitzar i qüestionar l'autoritat i el treball dels equips d'investigació. Cap de les 20 qüestions relacionades amb les declaracions de Síria a l'OPAQ encara per resoldre a finals del 2022 no es va poder aclarir el 2023. També hi va haver altres acusacions d'activitats químiques il·legals, com l'ús per part de Rússia de material antiavalots com a mètode de guerra. És probable que aquestes acusacions i les divisions al voltant de la investigació sobre l'ús d'armes químiques a Síria segueixin complicant la tasca de l'OPAQ. A la cinquena Conferència de Revisió de la Convenció sobre armes químiques del 1993, els estats part no van poder consensuar cap document final, però van avançar en diverses àrees, com ara els ajustaments a la verificació de la indústria, la representació geogràfica i els esforços per prevenir i combatre el terrorisme químic.

En un avenç històric, els EUA, l'únic estat part que ha declarat que té armes químiques encara per destruir, va completar les darreres activitats de destrucció el juliol del 2023. A més, el maig del 2023 es va inaugurar oficialment el nou Centre de Química i

Tecnologia de l'OPAQ. Malgrat la polarització política imperant, l'OPAQ continuarà amb les seves activitats en matèria de verificació i de cooperació i assistència internacionals.

Control d'armes biològiques

Les acusacions russes sobre l'incompliment de la prohibició d'armes biològiques per part d'altres estats i el seu ús indegut dels instruments de desarmament per als seus propis fins de desinformació van continuar en tots els fòrums el 2023. L'actuació russa podria erosionar molt l'estructura internacional contra la proliferació i l'ús d'armes biològiques i desviar l'atenció de l'enfortiment de la Convenció sobre armes biològiques i tòxiques (CABT) del 1972. Amb tot, el 2023 es van debatre diverses propostes sobre compliment i verificació, algunes d'antigues i altres de noves. El grup de treball de creació recent sobre l'enfortiment de la CABT es va reunir tres vegades, tot i que no va arribar a conclusions col·lectives ni a recomanacions concretes.

Seguretat sanitària

Gràcies a l'esforç i la col·laboració entre països, el 2023 va ser un any rècord en l'eliminació de malalties infeccioses. Es van declarar finalitzades les dues emergències de salut pública d'importància internacional actives a principis d'any (covid-19 i verola del mico). Els orígens de la pandèmia de covid-19 van seguir sense resoldre's, però van continuar les negociacions sobre un nou tractat internacional per reforçar la prevenció, preparació i resposta davant de pandèmies. ●

10. CONTROL D'ARMES CONVENCIONALS I REGULACIÓ DE LES ARMES INHUMANES

El principal tractat multilateral per regular les armes inhumanes és la Convenció sobre certes armes convencionals (CAC) del 1981, juntament amb altres convencions sobre mines antipersones i bombes de dispersió. Uns pocs estats que han optat per conservar, desenvolupar o utilitzar armes considerades inhumanes per d'altres han paralytat repetidament els avenços per reforçar el règim de la CAC. Altres categories d'armes convencionals que plantegen problemes humanitaris es tracten en altres processos legals i polítics. Per exemple, l'ús d'armes explosives en zones poblades (AEZP) s'aborda en una declaració política adoptada el 2022. En particular, l'any 2023 es va establir un nou marc mundial per a la gestió de la munició convencional durant tota la seva vida útil, i es va superar un buit legal en aquest àmbit.

Les guerres de Gaza i Ucraïna

La necessitat de protegir els civils de les AEZP i altres armes inhumanes es va veure accentuada el 2023 amb les guerres de Gaza i Ucraïna, en les quals es pot identificar un clar i preocupant ús indegut d'armes explosives i altres violacions del dret internacional humanitari. L'ampli ús de bombes de dispersió a Ucraïna per les forces russes i ucraïneses, així com les noves transferències d'aquestes armes a Ucraïna per part dels EUA, van eclipsar la finalització de la destrucció el 2023 de totes les existències de bombes de dispersió pels estats part de la Convenció sobre les bombes de dispersió del 2008. La major part de l'ús documentat de mines antipersones a Ucraïna s'ha atribuït a les forces russes, encara que el 2023

LA FI DEL TRACTAT FCE

El règim regional europeu de control d'armes convencionals va finalitzar el 2023 amb la retirada de Rússia del Tractat sobre les forces armades convencionals a Europa (Tractat FCE) del 1990. A finals del 2023, 19 dels 29 estats part restants havien notificat la seva intenció de suspendre l'aplicació del tractat.

es van investigar acusacions d'ús limitat per part d'Ucraïna.

L'atac de Hamàs contra Israel el 7 d'octubre del 2023 va infringir nombroses lleis de la guerra, mentre que gran part dels bombardejos posteriors d'Israel contra Gaza van semblar indiscriminats o desproporcionats. A finals d'any alts funcionaris de l'ONU ja havien arribat a la conclusió que les dues parts havien comès crims de guerra, mentre que un grup d'experts de l'ONU va advertir del risc de genocidi a Gaza.

Reorientació de l'atenció cap al control d'armes

La protecció dels civils exigeix no tan sols que es compleixin els principis fonamentals de selecció d'objectius, sinó que es limitin els tipus d'armes i municions que es poden utilitzar en els conflictes. Però els míssils armats convencionalment i els vehicles aeris no tripulats estan força mancats de regulació, i les perspectives d'acords per controlar-los no són esperançadores.

Calen nous esforços per preservar els èxits multilaterals en matèria de control d'armes convencionals i difondre normes que en redueixin el cost en vides. Per això, els estats hauran d'allunyar-se dels enfocaments excessivament militaritzats per garantir la pau, i adoptar tractats de control d'armes que s'emmarquin en principis bàsics de confiança, solidaritat i universalitat. ●

11. GOVERNANÇA INTERNACIONAL DE LA INTEL·LIGÈNCIA ARTIFICIAL, EL CIBERESPAI I L'ESPAI EXTERIOR

Les tecnologies emergents i disruptives com la intel·ligència artificial (IA), la biologia sintètica i les tecnologies quàntiques tenen una profunda repercussió en la seguretat. Els esforços per establir principis internacionals d'ús responsable d'aquestes tecnologies estan agafant impuls, sobretot en tres àrees prioritàries: IA, ciberespai i espai exterior.

Intel·ligència artificial

Ha estat un any important per a la governança internacional de la IA almenys en tres aspectes. En primer lloc, el grup d'experts governamentals sobre sistemes autònoms d'armes (SAA) de la Convenció sobre certes armes convencionals (CAC) del 1981 va adoptar un text que podria constituir la base d'una normativa de dos nivells sobre els SAA. La CAC també va adoptar un mandat que podria posar punt final al debat sobre els SAA en el context de la CAC. Al mateix temps, els estats van aprovar una nova via de debat sota els auspicis de l'Assemblea General de l'ONU que podria servir de base per a un futur procés ad hoc que complementi o substitueixi el procés de la CAC.

En segon lloc, els estats van reconèixer formalment la necessitat d'ampliar el diàleg sobre els riscos de la IA per englobar altres formes en què els avenços en IA poden amenaçar la pau i la seguretat internacionals. Aquest canvi es va reflectir en la primera reunió del Consell de Seguretat de l'ONU sobre IA, el juliol, i en la creació de dos nous fòrums de debat: la cimera internacional sobre IA responsable en l'àmbit militar (REAIM) i la cimera sobre seguretat de la IA.

TRES REUNIONS INTERNACIONALS CLAU SOBRE IA EL 2023

REAIM 2023: Fòrum Mundial, la Haia, 15-16 de febrer de 2023, centrat en la intel·ligència artificial (IA) militar.

Debat del Consell de Seguretat de l'ONU sobre la IA: Nova York, 18 de juliol del 2023, primera reunió oficial sobre IA al Consell de Seguretat, en la qual es va posar en relleu la dualitat de riscos i recompenses inherent a aquesta tecnologia.

Cimera sobre seguretat de la IA: Bletchley Park, Regne Unit, 1 i 2 de novembre del 2023, centrada en el desenvolupament segur i responsable de la IA d'avantguarda arreu del món.

En tercer lloc, les converses van ser profundament tècniques i també molt polítiques. A REAIM, per exemple, els estats van debatre àmpliament els problemes de transparència, interpretabilitat i biaix relatiu a l'ús d'aplicacions d'IA basades en l'aprenentatge automàtic, mentre que la cimera sobre seguretat de la IA va donar lloc a un ampli debat i compromís al voltant de les proves i l'avaluació de sistemes avançats d'IA. Al mateix temps, aquests debats van mobilitzar responsables polítics de més jerarquia que mai. El secretari general de l'ONU i diversos caps d'estat es van comprometre personalment en aquesta qüestió. També cal destacar que la IA va ser un punt clau en la reunió bilateral entre els presidents de la Xina i els EUA el novembre del 2023.

Ciberespai i ús malintencionat de les TIC

Les tecnologies de la informació i la comunicació van seguir influïent en la política exterior i les activitats militars dels estats i altres actors el 2023. Les cibercapacitats es van utilitzar sovint juntament amb altres eines, mecanismes i activitats. En les guerres d'Ucraïna i Gaza el 2023 es van utilitzar ciberoperacions centrades en atacs de dene-

gació de servei distribuït (DDoS) i desfiguració de llocs web, juntament amb campanyes de desinformació i informació errònia i operacions d'influència. Les ciberoperacions russes contra aliats d'Ucraïna van ser destacades el 2023.

El clima geopolític imperant va seguir limitant l'eficàcia del multilateralisme per desenvolupar noves normes o instruments de cibergovernança, però el 2023 hi va haver avenços en certs marcs. Van continuar les negociacions sobre un futur tractat de l'ONU contra la ciberdelinqüència, malgrat la preocupació pel seu possible impacte negatiu en els drets humans; va entrar en vigor la Convenció de la Unió Africana sobre ciberseguretat i protecció de dades personals (Convenció de Malabo) del 2014; les institucions de la UE van redactar una Llei de ciberresiliència; el Tribunal Penal Internacional va anunciar la seva intenció d'examinar proves sobre ciberconductes indegudes, i hi va haver múltiples iniciatives governamentals i no governamentals centrades en ciberamenaces concretes. Aquest enfocament fragmentari de la cibergovernança és la forma més probable d'aconseguir avenços, però serà important incorporar mecanismes de rendició de comptes i transparència.

Seguretat espacial

El 2023 també es van dur a terme iniciatives multilaterals per a la governança de la seguretat espacial en els fòrums de l'ONU. La Comissió de Desarmament sobre mesures de transparència i foment de la confiança en les activitats relatives a l'espai ultraterrestre va consensuar un informe amb recomanacions pràctiques per aplicar-les. Es va demostrar que es podia arribar a un acord sobre qüestions menors, tot i el llarg estancament dels debats multilaterals sobre seguretat espacial. Amb tot, en el grup de treball obert de l'ONU

CIBERESPIONATGE

A part dels conflictes armats, es van començar a utilitzar més les cibercapacitats per recollir informació a llarg termini i menys les operacions a gran escala o puntuals. Algunes potències intermèdies, entre les quals l'Iran i Corea del Nord, van perfeccionar les seves tècniques i operacions de ciberespionatge el 2023. La ciberdelinqüència i l'ús de programari de vigilància van seguir afectant particulars i organitzacions arreu del món.

sobre la reducció de les amenaces espacials, que va celebrar la seva darrera sessió el 2023, els estats van ser incapaços de consensuar un informe. Amb tot, les sessions d'aquest grup van posar en relleu qüestions clau per als propers debats, com ara garantir la protecció de civils, impedir els assajos d'armes antisatèl·lit que generen deixalles, regular els atacs no cinètics contra sistemes espacials, adoptar mesures per a l'intercanvi d'informació, i aclarir el paper de les entitats comercials en els conflictes relacionats amb els sistemes espacials. El novembre del 2023 un grup d'experts governamentals de l'ONU va ser convocat per debatre noves mesures per evitar una cursa armamentista a l'espai exterior, mentre que l'Assemblea General va proposar dos nous grups de treball obert.

Amb l'adopció de múltiples processos de l'ONU hi ha el risc d'augmentar la polarització i el solapament en els debats sobre la governança de la seguretat espacial. A més, els estats no comparteixen els mateixos recursos ni la mateixa capacitat per participar en els propers processos multilaterals. Per tant, els estats hauran de participar de bona fe i tractar de garantir la complementarietat i coordinació per evitar que s'exacerbin encara més algunes de les dinàmiques perjudicials que avui afecten la governança de la seguretat espacial. ●

12. CONTROLS SOBRE EL COMERÇ D'ARMES I MATERIAL DE DOBLE ÚS

El 2023 van prosseguir els esforços mundials, multilaterals i regionals per reforçar els controls sobre el comerç d'articles militars i material de doble ús essencials per a les armes convencionals, químiques, biològiques i nuclears i els seus sistemes vectors. Amb tot, la guerra entre Rússia i Ucraïna va seguir afectant la cooperació multilateral en l'àmbit del control de les exportacions. Els estats occidentals van ampliar el conjunt de sancions i embargaments d'armes a Bielorússia i Rússia, i van intensificar els esforços per coordinar-ne i reforçar-ne l'aplicació, per exemple mitjançant el Consell de Comerç i Tecnologia Unió Europea-Estats Units i la creació al juny de l'associació Export Enforcement Five.

Els controls comercials també poden servir per assolir un conjunt més ampli d'objectius de política exterior i de seguretat. Els Països Baixos i el Japó van aprovar el 2023 controls sobre les transferències de semiconductors després d'una estreta coordinació amb els EUA, i la Comissió Europea va publicar un projecte d'Estratègia Europea de Seguretat Econòmica que posava l'accent en l'adopció de controls nous i més harmonitzats sobre les transferències de tecnologies emergents.

El Tractat sobre el comerç d'armes

La novena Conferència d'Estats Part del Tractat sobre el comerç d'armes (TCA) del 2013, celebrada a l'agost, es va centrar en el paper de la indústria en un comerç internacional d'armes responsable. Els estats part van debatre la revisió del format i l'abast de les reunions del TCA i l'aplicació efectiva del tractat. El tractat va seguir travessant dificultats financeres i un descens en la presen-

EMBARGAMENTS D'ARMES DE L'ONU I LA UE EN VIGOR, 2023

Nacions Unides (14 embargaments)

- Afganistan (FNG, talibans) • Corea del Nord
- EIIL (Da'esh), al-Qaida i individus i entitats associats • Haití (FNG) • Iemen (FNG) • Iran (parcial) • Iraq (FNG) • Líban (FNG) • Líbia (parcial; FNG) • República Centreafricana (parcial; FNG) • República Democràtica del Congo (parcial; FNG) • Somàlia (parcial; FNG) • Sudan (Darfur) (parcial) • Sudan del Sud

Unió Europea (22 embargaments)

- Aplicacions d'embargaments de l'ONU (11):
- Afganistan (FNG, talibans) • Corea del Nord
 - EIIL (Da'esh), al-Qaida i individus i entitats associades • Haití (FNG) • Iemen (FNG)
 - Iraq (FNG) • Líban (FNG) • Líbia (parcial; FNG) • República Centreafricana (parcial; FNG) • República Democràtica del Congo (parcial; FNG) • Somàlia (parcial; FNG)

Embargaments d'armes de la UE amb una cobertura més àmplia que els seus equivalents a l'ONU (3): • Iran • Sudan • Sudan del Sud

- Embargaments sense equivalent a l'ONU (8):
- Bielorússia • Egipte • Myanmar • Rússia
 - Síria • Veneçuela • Xina • Zimbabue

EIIL = Estat Islàmic de l'Iraq i el Llevant; FNG = forces no governamentals; parcial = l'embargament permet transferències d'armes al govern de l'estat de destinació sempre que es compleixin certes condicions.

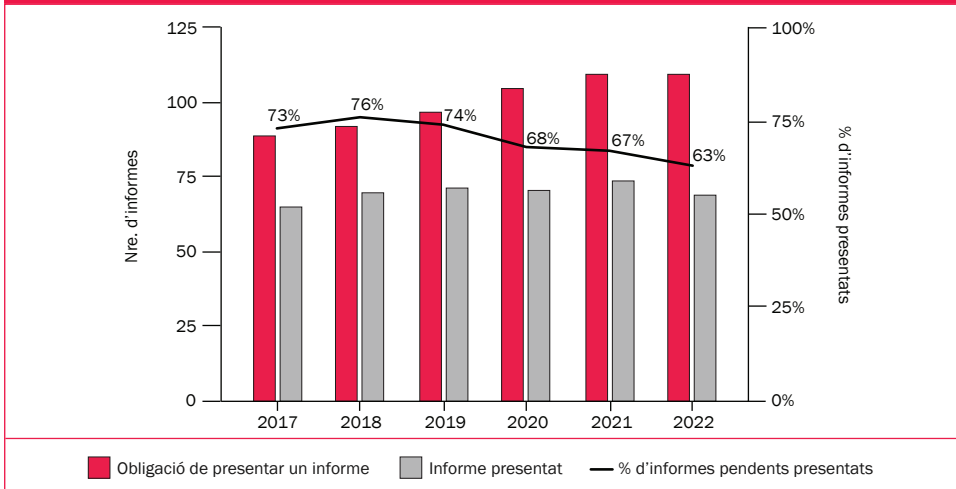
tació d'informes. No hi va haver nous estats part el 2023.

Embargaments multilaterals d'armes

El 2023 hi havia en vigor 14 embargaments de l'ONU i 22 de la Unió Europea (UE). El 2023 no es van imposar nous embargaments multilaterals, encara que l'embargament de l'ONU a Somàlia es va readaptar com a embargament d'armes exclusivament al grup armat Al-Shabab. Van persistir els desacords —entre la Xina i Rússia (i estats afri-

NOMBRE D'ESTATS PART DEL TRACTAT SOBRE EL COMERÇ D'ARMES QUE PRESENTEN INFORMES ANUALS, 2017-22

cans), d'una banda, i els altres membres permanents del Consell de Seguretat de l'ONU, de l'altra— sobre l'ús general de sancions i controls sobre l'adquisició d'armes per les forces governamentals a la República Centreafricana, el Sudan i el Sudan del Sud. El 2003 van persistir els dubtes sobre l'eficàcia dels embargaments d'armes de l'ONU, enmig de les acusacions generalitzades que Rússia s'aprovisionava d'armes procedents de Corea del Nord i de la ineficàcia continuada de l'embargament sobre Líbia.

Règims de control de les exportacions

Les repercussions de la guerra entre Rússia i Ucraïna van seguir afectant la tasca dels quatre règims multilaterals de control de les exportacions: Grup Austràlia (armes químiques i biològiques), Règim de Control de la Tecnologia de Missils, Grup de Subministradors Nuclears i Acord de Wassenaar sobre control de les exportacions d'armes convencionals i articles i tecnologies de doble ús. Els tres últims règims, en què Rússia també participa, van seguir travessant dificultats per assolir un consens sobre

decisiones clau, però van poder anar actualitzant les llistes de control i avançar en els debats tècnics.

Controls de la UE

Per aplicar els quatre règims de control multilateral de les exportacions al seu mercat únic, la UE ha desplegat una base jurídica comuna per controlar l'exportació, la intermediació, el trànsit i el transbord de productes de doble ús, programari i tecnologia, així com, en certa manera, productes militars. El 2023 es van seguir adoptant mesures per aplicar la versió del 2021 del Reglament de doble ús de la UE, com ara l'elaboració de normes per aplicar controls als articles de cibervigilància i les obligacions de declaració. El Servei Europeu d'Acció Exterior i els estats membres de la UE van seguir treballant en la revisió de la posició comuna de la UE sobre l'exportació d'armes, que ha de concloure el 2024. ●

Acords de control d'armes i desarmament en vigor, 1 de gener del 2024

- 1925 Protocol per a la prohibició de l'ús en la guerra de gasos asfixiants, tòxics o d'altres, i dels mètodes bacteriològics amb finalitats bèl·liques (Protocol de Ginebra del 1925)
- 1948 Convenció sobre la prevenció i la sanció del delictes de genocidi (Convenció sobre el genocidi)
- 1949 Convenció de Ginebra (IV) sobre la protecció dels civils en temps de guerra; i Protocols I i II del 1977 relatius a la protecció de les víctimes de conflictes armats internacionals i no internacionals
- 1959 Tractat Antàrtic
- 1963 Tractat de prohibició d'assaigs nuclears a l'atmosfera, l'espai exterior i el fons marí (Tractat de prohibició parcial d'assaigs nuclears, TPPAN)
- 1967 Tractat sobre els principis que han de regir les activitats dels estats en l'exploració i la utilització de l'espai ultraterrestre, inclosa la lluna i altres cossos celestes (Tractat de l'espai)
- 1967 Tractat de proscripció de les armes nuclears a l'Amèrica Llatina i el Carib (Tractat de Tlatelolco)
- 1968 Tractat de no-proliferaçió d'armes nuclears (Tractat de no-proliferaçió, TNP)
- 1971 Tractat per a la prohibició de l'emplaçament d'armes nuclears i altres armes de destrucció massiva als fons marins i oceànics i al seu subsòl (Tractat sobre els fons marins)
- 1972 Convenció sobre la prohibició del desenvolupament, producció i emmagatzematge d'armes bacteriològiques (biològiques) i tòxiques i sobre la seva destrucció (Convenció sobre armes biològiques i tòxiques, CABT)
- 1974 Tractat sobre la limitació d'assaigs nuclears subterranis (Tractat sobre la limitació d'assaigs nuclears, TLAN)
- 1976 Tractat sobre les explosions nuclears subterranies amb finalitats pacífiques (Tractat sobre explosions nuclears pacífiques, TENP)
- 1977 Convenció sobre la prohibició d'utilitzar tècniques de modificació ambiental amb finalitats militars o hostils (Convenció ENMOD)
- 1980 Convenció sobre la protecció física dels materials i instal·lacions nuclears
- 1981 Convenció sobre prohibicions o restriccions de l'ús de certes armes convencionals que puguin considerar-se excessivament nocives o d'efectes indiscriminats (Convenció CAC, o Convenció sobre "armes inhumanes")
- 1985 Tractat de la zona lliure nuclear del Pacífic sud (Tractat de Rarotonga)
- 1990 Tractat sobre les forces armades convencionals a Europa (Tractat FCE)
- 1992 Tractat dels cels oberts
- 1993 Convenció sobre la prohibició del desenvolupament, producció, emmagatzematge i ús d'armes químiques i sobre la seva destrucció (Convenció sobre armes químiques, CAQ)
- 1995 Tractat de la zona lliure d'armes nuclears del sud-est asiàtic (Tractat de Bangkok)
- 1996 Tractat sobre una zona lliure d'armes nuclears a l'Àfrica (Tractat de Pelindaba)
- 1996 Acord sobre el control subregional d'armament (Acord de Florència)
- 1997 Convenció interamericana contra la fabricació i el tràfic il·lícits d'armes de foc, municions, explosius i altres materials relacionats
- 1997 Convenció sobre la prohibició d'ús, emmagatzematge, fabricació i transferència de mines antipersona i sobre la seva destrucció (Convenció MAP)
- 1999 Convenció interamericana sobre transparència en les adquisicions d'armes convencionals
- 2001 Protocol sobre el control de les armes de foc, les municions i altres materials relacionats a la regió de la Comunitat de l'Àfrica

Meridional per al Desenvolupament (SADC)

- 2004 Protocol de Nairobi per a la prevenció, el control i la reducció de les armes petites i lleugeres a la regió dels Grans Llacs i la banya d'Àfrica
- 2006 Convenció de la CEDEAO sobre armes petites i lleugeres, municions i altres materials relacionats
- 2006 Tractat d'una zona lliure d'armes nuclears a l'Àsia Central (Tractat de Semipalatinsk)
- 2008 Convenció sobre les bombes de dispersió
- 2010 Tractat per a la reducció d'armes estratègiques ofensives (Nou START)
- 2010 Convenció de l'Àfrica Central per al control de les armes petites i lleugeres, les municions i totes les parts i els components que es poden utilitzar per a la seva fabricació, reparació i muntatge (Convenció de Kinshasa)
- 2011 Document de Viena del 2011 sobre mesures per fomentar la confiança i la seguretat
- 2013 Tractat sobre el comerç d'armes (TCA)
- 2017 Tractat sobre la prohibició de les armes nuclears (TPNW)

Acords que encara no estan en vigor, 1 de gener del 2024

- 1996 Tractat per a la prohibició completa dels assaigs nuclears (TPCAN)
- 1999 Acord sobre l'adaptació del Tractat FCE

Organismes de cooperació en matèria de seguretat

Les novetats el 2023 van ser les següents: Gabon va ser suspès de la Unió Africana (UA) i Níger de la UA i de la Comunitat Econòmica d'Estats d'Àfrica Occidental, després de sengles cops militars als dos països; Síria va ser readmesa a la Lliga d'Estats Àrabs després de la seva suspensió el 2011, i Finlàndia va ingressar a l'OTAN. ●

CRONOLOGIA 2023, EPISODIS PRINCIPALS

- 8 gen. La Xina suavitza les restriccions per viatjar i reobre les seves fronteres després de gairebé tres anys d'aïllament per la covid.
- 21 feb. Rússia suspèn la seva participació en el Nou START.
- 17 mar. El Tribunal Penal Internacional dicta una ordre de detenció contra el president rus Vladímir Putin.
- 15 abr. Esclaten combats al Sudan entre forces dirigides per generals rivals.
- 29 mai. Desenes de membres de les forces de pau de l'OTAN a Kosovo i més de 50 serbis resulten ferits en enfrontaments al nord de Kosovo.
- 24 jun. El líder del grup Wagner, Ievgueni Prigojin, encapçala una insurrecció a Rússia i avança fins a situar-se a 200 km de Moscou.
- 7 jul. Els EUA comencen a transferir a Ucraïna una quantitat no especificada de bombes de dispersió.
- 24 ago. En una reunió del grup BRICS d'economies emergents, celebrada a Sud-àfrica, es conviden sis nous països a adherir-s'hi.
- 19-20 set. L'Azerbaidjan acorda un alto el foc amb els separatistes del Karabakh després d'una ofensiva militar de 24 hores contra les forces d'ètnia armènia a l'Alt Karabakh.
- 7 oct. Hamàs llança un gran atac aeri i terrestre contra Israel des de Gaza.
- 30 nov.-13 des. La COP28 posa en marxa un fons de pèrdues i danys dotat amb 400 milions de dòlars per donar suport als estats vulnerables.
- 20 des. El Ministeri de Sanitat de Gaza afirma que els morts a la guerra entre Israel i Hamàs ascendeixen a gairebé 20.000.

FUNDIPAU (FUNDACIÓ PER LA PAU)

FundiPau és una ONG nascuda el 1983 que treballa per un món en pau. A través d'una opinió pública cada cop més informada i activa, impulsa aquells canvis culturals i estructurals que facin possible l'erradicació de la violència com a forma de relació entre persones i pobles. Duu a terme activitats d'educació, sensibilització, incidència i mobilització social per la pau, el desarmament i la resolució no-violenta dels conflictes.

Des de FundiPau estem convençuts que la traducció del resum de l'anuari *SIPRI Yearbook*, un material de referència internacional, proporciona un instrument cabdal per a la divulgació i la sensibilització a favor de la cultura de pau a casa nostra. És per això que el traduïm al català des del 2006 i al castellà des del 2012.

Publicacions recents de FundiPau sobre conflictes i desarmament

Avanzando hacia el desarme nuclear. Una comparativa entre los tratados de prohibición y no proliferación de las armas nucleares (TPAN y TNP)

Alianza por el Desarme Nuclear - FundiPau / Barcelona 2024

Per a més informació: fundipau.org/publicacions-cat/informes

Edició en català a cura de:

BASES DE DADES DEL SIPRI

- Base de dades sobre despesa militar
- Base de dades sobre la indústria armamentista
- Base de dades sobre transferències d'armes
- Base de dades sobre embargaments d'armes
- Base de dades sobre informes nacionals
- Base de dades sobre operacions de pau multilaterals

Podeu accedir a les bases de dades del SIPRI des del seu lloc web.

INSTRUCCIONS PER FER COMANDES DEL SIPRI YEARBOOK 2024

SIPRI Yearbook 2024: Armaments, Disarmament and International Security

Publicat en paper i en versió electrònica per Oxford University Press

ISBN 978-0-19-893057-0

Per a més detalls, visiteu www.sipriyearbook.org

STOCKHOLM INTERNATIONAL PEACE RESEARCH INSTITUTE

Signalistgatan 9
SE-169 72 Solna, Sweden
Telephone: +46 8 655 97 00
Email: sipri@sipri.org
Internet: www.sipri.org

SIPRI YEARBOOK 2024

Armaments, Disarmament and International Security

L'anuari del SIPRI és una font autoritzada i independent de dades i anàlisis sobre armaments, desarmament i seguretat internacional. Ofereix una visió general de l'evolució de la despesa militar, la producció i el comerç d'armes, les armes i la tecnologia, i els conflictes armats i la seva gestió, així com de les iniciatives per controlar les armes convencionals, nuclears, químiques i biològiques.

Aquest quadern resumeix la 55a edició de l'anuari del SIPRI, que inclou les novetats de l'any 2023 en:

- *Els conflictes armats i la gestió de conflictes*, amb una visió general de l'evolució mundial i regional dels conflictes armats, els processos de pau i les operacions de pau, juntament amb seccions temàtiques sobre el paper de les empreses militars i de seguretat privades russes, la inseguretat alimentària i els riscos per a la pau i la seguretat relacionats amb el clima al Iemen.
- *La despesa militar, les transferències internacionals d'armes i l'evolució de la seva producció*, incloses les conseqüències de la guerra entre Rússia i Ucraïna i les actuals tensions geopolítiques.
- *El control d'armes nuclears*, amb una visió general de cadascun dels nou estats que disposen d'armes nuclears i els seus programes de modernització.
- *El control de les armes nuclears*, que inclou els diàlegs en què participen la Xina, Rússia i els EUA i en el marc dels tractats multilaterals, així com la resposta al programa nuclear iranià i els atacs a centrals nuclears ucraïneses.
- *Les amenaces contra la seguretat química, biològica i sanitària*, la investigació de les denúncies d'ús d'armes químiques i biològiques i les novetats en els instruments jurídics internacionals contra la guerra química i biològica.
- *El control d'armes convencionals i la regulació d'armes inhumanes*, amb especial atenció a l'ús d'armes explosives en les guerres entre Rússia i Ucraïna i Israel i Hamàs, així com les conseqüències de la proliferació de míssils i el col·lapse del Tractat sobre les forces armades convencionals a Europa.
- *La governança internacional de la intel·ligència artificial, el ciberespai i la seguretat espacial*, amb especial atenció als sistemes d'armes autònoms.
- *Els controls sobre el comerç d'armes i material de doble ús*, l'evolució del Tractat sobre el comerç d'armes, els embargaments multilaterals i els règims de control de les exportacions, i el marc jurídic de la UE per a aquests controls.

L'anuari també consta d'annexos actualitzats amb la relació d'acords de control d'armes i desarmament, els òrgans de cooperació internacional en matèria de seguretat i els episodis clau del 2023.